

کتاب کی فہرست ملاحظہ فرمائیں

مالیاتی فقہ کے اہم ابواب کے اصول و ضوابط اور بحث کی تلخیص قدیم و جدید مسائل اور مختلف رسائل و جرائد میں مالی معاملہ پر شائع شدہ تحقیقی مقالات و مضامین کا مجموعہ

مالی معاملہ

أُصُولُ مَبَاحِثٍ أَوْ جَدِيدٍ تَحْقِيقَاتٍ

مالیاتی فقہ پر اردو زبان میں اپنی نوعیت کی پہلی تحقیقی کتاب
اہل اقامت، محققین، اسلامک بینکنگ سے وابستہ افراد، بزنس کمیونٹی، تاجر برادری
اور فقہ کے مدرسین و طلبہ کے لیے یکساں مفید

مفتی شاد محمد شاد

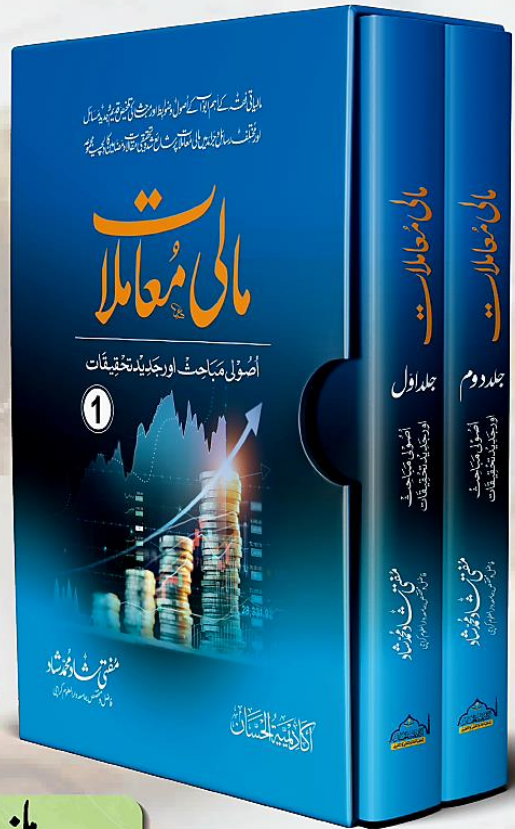
کی مایہ ناز و شاہکار تصنیف

مالی معاملہ

أُصُولُ مَبَاحِثٍ أَوْ جَدِيدٍ تَحْقِيقَاتٍ

چھپ کر منظر عام پر آگئی ہے۔

خریدیں، پڑھیں، تقسیم کیجیے!

ملنے کے پتے

03155252835	مکتبہ حسنین، محلہ جنگی، پشاور	03443884654	الحسان اکیڈمی، اسلام آباد
03013668272	مکتبہ سید احمد شہید، لاہور	03335141413	مکتبہ عثمانیہ، کیمٹی چوک، راولپنڈی
03002343814	مکتبہ عزیز، بنوری ٹاؤن، کراچی	03212466024	مکتبہ الایمان، کراچی

مَالِيّ مُعَامَلَات

اصولی مباحث اور جدید تحقیقات

مَالِیُّ مُعَامَلَات

اصولی مباحث اور جدید تحقیقات

جلد اول

مالیاتی فقہ کے اہم ابواب کے اصول و ضوابط اور مباحث کی تلخیص، قدیم و جدید مسائل اور مختلف رسائل و جرائد میں مالی معاملات پر شائع شدہ تحقیقی مقالات و مضامین کا دلچسپ مجموعہ

مفتی شاد محمد شاد

فاضل و متخصص جامعہ دارالعلوم کراچی

اَکَادِمِیَّةُ الْحَسَّانِ
لِلطَّبَاعَةِ وَالنَّشْرِ وَالتَّعْلِیْمِ

جملہ حقوق بحق مؤلف محفوظ ہیں

یہ کتاب یا اس کا کوئی بھی حصہ مصنف کی تحریری اجازت کے بغیر کہیں بھی شائع نہیں کیا جاسکتا اور اس کی پی ڈی ایف / سافٹ کاپی بنانے کی بھی اجازت نہیں ہے۔ بصورت دیگر قانونی کارروائی کا حق محفوظ ہے۔

نام کتاب:----- مالی معاملات: اصولی مباحث اور جدید تحقیقات

مؤلف:----- مفتی شاد محمد شاد

ISBN----- (978-969-23664-0-3)

اشاعت اول:----- اکتوبر، ۲۰۲۲ء

ناشر:----- اکادمیۃ الحسان

ای میل:----- shadkhan654@gmail.com

فون نمبر:----- +923443884654

ملنے کے پتے:

الحسان اکیڈمی، اسلام آباد----- 03443884654

مکتبہ الایمان، کراچی----- 03212466024

مکتبہ عزیز، بنوری ٹاؤن، کراچی----- 03002343814

مکتبہ حسنین، محلہ جنگی، پشاور----- 03155252835

مکتبہ سید احمد شہید، لاہور----- 03013668272

مکتبہ عثمانیہ، کمیٹی چوک راولپنڈی----- 03335141413

فہرست

صفحہ	عنوان
۳۲	انتساب
۳۳	تقریظ حضرت مولانا مفتی عبدالمنان صاحب مدظلہم
۳۶	تقریظ حضرت مولانا مفتی حسین خلیل خیل صاحب مدظلہم
۳۷	عرض مصنف

مقدمہ

فقہ اور معاملات کا تعارف

۴۳	۱۔ فقہ کا تعارف
۴۳	۱۔ فقہ کی تعریف
۴۴	۲۔ فقہ کا موضوع
۴۴	۳۔ فقہ کے مآخذ
۴۴	۴۔ فقہ کے اہم ابواب
۴۶	۵۔ شریعت اور فقہ میں فرق
۴۷	۶۔ مکاتب فقہ
۴۸	۲۔ معاملات کا تعارف
۴۸	۱۔ معاملات کا تعارف

۵۰	۲۔ اہم ضوابط
۵۲	۳۔ معاملات کی اقسام
۵۳	۱۔ معاوضات
۵۳	۲۔ تبرعات
۵۳	۳۔ استقانات
۵۳	۴۔ اطلاعات
۵۴	۵۔ تقييدات
۵۴	۶۔ مشاركات
۵۴	۷۔ توثيقات
۵۵	۸۔ استحقاقات
۵۵	۴۔ معاملات کے مصادر
۵۶	۳۔ فقہ المعاملات کا مطالعاتی نصاب
۶۲	۴۔ معاملات کے مسائل کیسے حل کریں؟
۶۲	۱۔ توجہ الی اللہ
۶۳	۲۔ سوال کا فہم، تحلیل اور فقہی تکیف
۶۳	الف۔ معلومات
۶۴	ب۔ ماہرین سے رابطہ
۶۴	ج۔ تحلیل و تجزیہ
۶۴	د۔ فقہی تکیف
۶۵	۳۔ کتاب و سنت سے جواب
۶۵	۴۔ فقہی کتب میں جواب کی تلاش
۶۶	۱۔ صریح جزئیہ

۶۶	۲۔ تخریج
۶۶	۵۔ فتاویٰ میں جواب کی تلاش
۶۶	۶۔ قواعد کی روشنی میں جواب
۶۸	۷۔ فقہی اکیڈمیز کی قراردادیں
۶۸	۸۔ معاصر فقہاء کی تحقیقات و بحوث
۶۸	۹۔ پی ایچ ڈی و ایم فل مقالات

پہلا باب

بیوع اور ربا کے اصولی مباحث اور معاصر صورتیں (Sale and Interest)

۷۱	پہلی فصل: بیوع کے اصولی مباحث و احکام
۷۱	۱۔ بیوع کا تعارف، ارکان، شرائط اور اقسام
۷۱	۱۔ بیع (خرید و فروخت) کا تعارف
۷۱	الف۔ بیع کی تعریف
۷۱	ب۔ اہم اصطلاحات
۷۴	ج۔ مال کیا ہے؟
۷۶	د۔ متقوم کسے کہتے ہیں؟
۷۸	ھ۔ مال کی اقسام
۷۹	۲۔ بیع کے ارکان
۷۹	الف۔ بیع کے ارکان کونسے ہیں؟
۷۹	ب۔ ایجاب و قبول کی تعریف
۸۰	ج۔ ایجاب و قبول کی صورتیں

۸۰	۱،۲۔ زبانی الفاظ اور تحریر کے ذریعے
۸۱	• سکوت
۸۱	• اشارہ
۸۱	۳۔ عمل کے ذریعے
۸۲	د۔ ایجاب و قبول معتبر ہونے کی شرائط
۸۳	ھ۔ خیالِ مجلس
۸۴	و۔ ایجاب کب ساقط ہوگا؟
۸۴	ز۔ ایجاب و قبول بذریعہ آلاتِ جدیدہ
۸۴	۱۔ ایجاب و قبول بذریعہ فون
۸۴	۲۔ ایجاب و قبول بذریعہ تحریر
۸۶	۳۔ بیع کی شرائط
۸۶	۱۔ شرائطِ انعقاد
۸۷	الف۔ عاقد کی شرائط
۸۷	ب۔ عقد کی شرائط
۸۷	ج۔ مکانِ عقد کی شرائط
۸۷	د۔ معقود علیہ (بیع) کی شرائط
۸۷	۲۔ شرائطِ صحت
۸۸	۱۔ شرائطِ عامہ
۸۹	۲۔ شرائطِ خاصہ
۸۹	۳۔ شرائطِ نفاذ
۹۰	۴۔ شرائطِ لزوم
۹۱	۵۔ اہم شرائط کی تفصیل

- ۹۱ • بیع کی شرائط
- ۹۲ • قیمت سے متعلق شرائط
- ۹۳ • وقتِ ادائیگی سے متعلق شرائط
- ۹۳ رضامندی کی شرط اور اس میں خلل ڈالنے والی چیزیں
- ۹۳ ۱۔ اکراہ (Coercion)
- ۹۴ ۲۔ اضطرار (Dire Need)
- ۹۴ ۳۔ تغیر (Misrepresentation)
- ۹۴ ۴۔ تدلیس (Fraud)
- ۹۵ ۵۔ خطا (Mistake)
- ۹۵ ۶۔ ہزل (Joke)
- ۹۵ ۴۔ بیع کی اقسام
- ۹۸ ۲۔ بیوع کی اقسام کا تفصیلی تعارف و احکام
- ۹۹ ۱۔ بیوع کی جائز اقسام
- ۹۹ ۱۔ بیع صحیح (Valid Sale)
- ۹۹ ۱۔ بیع صحیح کا مفہوم
- ۹۹ ۲۔ بیع صحیح کے احکام
- ۱۰۰ ۳۔ ضمان کے مسائل
- ۱۰۰ ۱۔ المقبوض علی سوم النظر
- ۱۰۰ ۲۔ المقبوض علی سوم الشراء
- ۱۰۰ ۳۔ المقبوض للتجربة
- ۱۰۱ ۴۔ بیع کے بعد ضمان
- ۱۰۱ ۴۔ کونسی چیزیں بیع میں داخل ہوں گی؟

- ۱۰۲ ۲۔ بیع موقوف کا تعارف و احکام (Suspended Sale)
- ۱۰۲ ۱۔ بیع موقوف کا مفہوم
- ۱۰۳ ۲۔ بیع موقوف کی صورتیں
- ۱۰۳ ۳۔ فضولی کی بیع کے احکام
- ۱۰۳ ۱۔ فضولی کی تعریف
- ۱۰۳ ۲۔ بیع فضولی کا حکم
- ۱۰۳ ۳۔ شرائط
- ۱۰۴ ۴۔ مالک کی اجازت
- ۱۰۵ ۳۔ بیع صرف کا تعارف و احکام (Exchange of Gold and Silver)
- ۱۰۵ ۱۔ عمومی ضوابط
- ۱۰۶ ۲۔ بیع صرف کا مفہوم
- ۱۰۷ ۳۔ بیع صرف کی خاص شرائط
- ۱۰۷ ۱۔ مجلس عقد میں عوضین پر قبضہ
- ۱۰۷ ۲۔ تماثل / برابری
- ۱۰۷ ۳۔ خیاری شرط
- ۱۰۸ ۴۔ اجل
- ۱۰۸ ۴۔ صرف مافی الذمہ
- ۱۰۸ ۵۔ کونسی صورت بیع صرف کی ہے کونسی نہیں؟
- ۱۰۹ ۶۔ سونا/چاندی کے علاوہ اثمان کا حکم
- ۱۰۹ ۷۔ موجودہ کرنسی / نقد کی حیثیت
- ۱۱۰ ۸۔ چیک پر قبضہ
- ۱۱۱ ۹۔ سفتہ اور اس کا حکم

- ۱۱۱ الف۔ سفتجہ کا مفہوم
- ۱۱۱ ب۔ فقہی تکلیف
- ۱۱۱ ج۔ حکم شرعی
- ۱۱۲ د۔ منی آرڈر/ایزی پیسہ
- ۱۱۲ ۱۰۔ کرنسی کے ذریعے سونا خریدنا
- ۱۱۳ ۱۱۔ تماشل/مساوات کا مطلب
- ۱۱۳ ۴۔ بیع مقایضہ (Barter Sale)
- ۱۱۳ ۱۔ مقایضہ کی تعریف
- ۱۱۴ ۲۔ مقایضہ کا حکم
- ۱۱۴ ۳۔ مقایضہ اور عام بیع میں فرق
- ۱۱۵ ۵۔ بیع الحال (Cash/Spot Sale)
- ۱۱۵ ۱۔ بیع حال کی تعریف
- ۱۱۵ ۲۔ بیع حال کا حکم
- ۱۱۵ ۳۔ بیان مدت کے بغیر خریداری
- ۱۱۶ ۴۔ پہلے چیز حوالہ کی جائے گی یا قیمت؟
- ۱۱۷ ۵۔ قیمت کی وصولی کے لیے چیز کو روکنا
- ۱۱۷ ۶۔ بیعانہ (Token Money)
- ۱۱۸ ۶۔ بیع المؤجل (Deferred Sale)
- ۱۱۸ ۱۔ بیع المؤجل کی تعریف
- ۱۱۹ ۲۔ اہم شرائط و احکام
- ۱۱۹ ۳۔ بیع الکالی بالکالی
- ۱۱۹ ۴۔ ادھار کی وجہ سے قیمت میں اضافہ کرنا

- ۱۲۰ ۷۔ بیع سلم (Forward Sale)
- ۱۲۰ ۱۔ بیع سلم کی تعریف
- ۱۲۱ ۲۔ بیع سلم کی مشروعیت
- ۱۲۱ ۳۔ بیع سلم کی شرائط
- ۱۲۱ ۱۔ عقد کی شرائط
- ۱۲۲ ۲۔ راس المال (ثمن) کی شرائط
- ۱۲۲ پہلی شرط: علم
- ۱۲۲ دوسری شرط: قبضہ
- ۱۲۳ ۳۔ مسلم فیہ (بیع) کی شرائط
- ۱۲۳ پہلی شرط: علم
- ۱۲۳ دوسری شرط: مثلی ہونا
- ۱۲۳ تیسری شرط: مقدور التسليم ہونا
- ۱۲۴ ۴۔ تسلیم کی شرائط
- ۱۲۴ پہلی شرط: ادھار
- ۱۲۴ دوسری شرط: مقام کا علم
- ۱۲۴ تیسری شرط: چیز میں تبدیلی نہ ہو
- ۱۲۵ ۴۔ عوضین/بدلین کے دو اہم اصول
- ۱۲۵ پہلا اصول: عوضین/بدلین حسی و مادی ہوں
- ۱۲۵ دوسرا اصول: عوضین/بدلین میں ربا کی کوئی ایک علت نہ پائی جائے
- ۱۲۶ ۵۔ ثمن/کرنسی میں سلم
- ۱۲۷ ۶۔ شئیرز میں سلم
- ۱۲۷ ۷۔ متوازی سلم

۱۲۸	۸۔ سونا، چاندی میں سلم
۱۲۸	۸۔ استصناع (Manufacturing Contract)
۱۲۸	۱۔ استصناع کی تعریف
۱۲۹	۲۔ بیع سلم اور استصناع میں فرق
۱۳۰	۳۔ استصناع کی مشروعیت
۱۳۰	۴۔ استصناع کی فقہی تکلیف
۱۳۰	۵۔ استصناع کا لزوم
۱۳۱	۶۔ استصناع کی شرائط
۱۳۲	۷۔ مصنوع کے احکام
۱۳۳	۸۔ ثمن کے احکام
۱۳۳	۹۔ معاصر صورتیں
۱۳۳	• تعمیراتی کام
۱۳۴	• فلیٹوں کی خرید و فروخت
۱۳۴	• گاڑیوں کی بکنگ
۱۳۵	۹۔ مرابحہ (Cost plus Profit)
۱۳۵	۱۔ مرابحہ کی تعریف
۱۳۶	۲۔ مرابحہ کا ثبوت
۱۳۶	۳۔ مرابحہ و عام بیع میں فرق
۱۳۶	۴۔ مرابحۃ للآمر بالشراء
۱۳۷	۵۔ مرابحہ کی شرائط
۱۳۷	۶۔ اصل قیمت کا مطلب
۱۳۸	۷۔ امپورٹڈ چیزوں میں مرابحہ

- ۱۳۹ ۸۔ قیمت میں اخراجات کو شامل کرنا
- ۱۴۰ ۹۔ عقد مراہجہ میں خیانت
- ۱۴۱ ۱۰۔ ۱۱۔ تولیہ، وضیعہ (Cost to Cost Sale/Less than Cost)
- ۱۴۲ ۱۲۔ مساومہ (Bargaining Price)
- ۱۴۳ ۲۔ بیوع کی ممنوع اقسام
- ۱۴۳ ۱۔ بیع باطل کا تعارف واحکام (Void Sale)
- ۱۴۳ ۱۔ بیع باطل کی تعریف
- ۱۴۴ ۲۔ حکم شرعی
- ۱۴۴ ۳۔ بیع باطل کی اقسام
- ۱۴۴ پہلی قسم: رکن بیع میں خلل
- ۱۴۵ دوسری قسم: محل بیع میں خلل
- ۱۴۶ تیسری قسم: صحیح و باطل کا اجتماع
- ۱۴۷ ۲۔ بیع فاسد کا تعارف واحکام (Irregular Sale)
- ۱۴۸ ۱۔ بیع فاسد کا مفہوم
- ۱۴۸ ۲۔ بیع فاسد کے اسباب
- ۱۴۸ پہلا سبب: قیمت میں خرابی
- ۱۴۹ دوسرا سبب: بیع میں خرابی
- ۱۵۰ تیسرا سبب: عقد میں خرابی
- ۱۵۱ ۳۔ بیع فاسد کا شرعی حکم
- ۱۵۱ ۴۔ چیز واپسی کے قابل نہ رہے
- ۱۵۲ ۵۔ چیز میں نقصان ہو جائے
- ۱۵۲ ۱۔ خریدار، بیع یا آفتِ سماویہ کا سبب

- ۱۵۲ ۲۔ فروخت کنندہ کا سبب
- ۱۵۲ ۳۔ اجنبی کا سبب
- ۱۵۳ ۳۔ بیع مکروہ کا تعارف و احکام (Disliked Sale)
- ۱۵۳ ۱۔ بیع مکروہ کا مفہوم اور حکم
- ۱۵۳ ۲۔ بیع مکروہ کی صورتیں
- ۱۵۳ ۱۔ دوسرے مسلمان کی بیع پر بیع کرنا
- ۱۵۴ ۲۔ دوسرے کی بھاؤ تاؤ میں مداخلت کرنا
- ۱۵۵ ۳۔ اذانِ جمعہ کے بعد خرید و فروخت
- ۱۵۶ ۴۔ نجش (False Bidding)
- ۱۵۷ ۵۔ تلقی رکبان یا تلقی جلب
- ۱۵۸ ۶۔ بیع الحاضر للبادی
- ۱۵۹ ۷۔ اختکار (Hoarding/Monopoly)
- ۱۶۰ ۴۔ بیع الحصة
- ۱۶۱ ۵۔ بیع الملامسہ
- ۱۶۱ ۶۔ بیع المنابذہ
- ۱۶۲ ۷۔ بیع المزائنه
- ۱۶۲ ۸۔ بیع المحاقلة
- ۱۶۳ ۹۔ بیع المجازفہ
- ۱۶۴ ۱۰۔ صفقہ فی صفقہ
- ۱۶۵ اقالہ (Rescission Contract)
- ۱۶۶ ۱۔ تعریف
- ۱۶۶ ۲۔ حکم شرعی

۱۶۶

۳۔ اقالہ کی حقیقت

۱۶۷

۴۔ شرائط

۱۶۸

۳۔ اختیارات کا تعارف و احکام (Options in Sale)

۱۷۰

۱۔ اختیاراتِ شرعیہ

۱۷۰

۱۔ اختیارِ رؤیت (Option of Inspection)

۱۷۰

۱۔ اختیارِ رؤیت کی تعریف

۱۷۰

۲۔ فقہاء کی آراء

۱۷۱

۳۔ کیا بائع کو یہ اختیار حاصل ہوگا؟

۱۷۱

۴۔ کتنا دیکھنا کافی ہے؟

۱۷۲

۵۔ بین الاقوامی تجارت میں اختیارِ رؤیت

۱۷۲

۲۔ اختیارِ عیب (Option of Defect)

۱۷۲

۱۔ اختیارِ عیب کا تعارف

۱۷۴

۲۔ شرائط

۱۷۴

۱۔ عیب معتبر ہو

۱۷۴

۲۔ خریدار کو عیب کا علم نہ ہو

۱۷۴

۳۔ خریدار عیب پر راضی نہ ہو

۱۷۵

۴۔ بغیر عذر تاخیر نہ ہو

۱۷۵

۵۔ عیب سے براءت کی شرط نہ لگائی ہو

۱۷۵

۳۔ کیا فوراً واپس کرنا ضروری ہے؟

۱۷۵

۴۔ اگر بائع نے عیب ختم کر دیا

۱۷۶

۵۔ موانعِ رد

۱۷۷

۶۔ بعض چیزیں عیب نکل آیا

۱۷۷	۳۔ خیاری مغبون (Option of Ddefraud)
۱۷۸	۱۔ خیاری مغبون کی تعریف
۱۷۸	۲۔ حکم شرعی
۱۷۹	۴۔ خیاری تغیر (Option of Misrepresentation)
۱۸۰	۱۔ خیاری تغیر کی تعریف
۱۸۰	۲۔ خیاری تغیر کی صورتیں
۱۸۱	۲۔ خیارات وضعیہ
۱۸۱	۱۔ خیاری فوات الوصف (Option of Description)
۱۸۱	۱۔ تعریف
۱۸۲	۲۔ خیاری وصف اور خیاری عیب میں فرق
۱۸۳	۳۔ شرائط
۱۸۳	۴۔ حکم شرعی
۱۸۴	۲۔ خیاری شرط (Option of Stipulation)
۱۸۴	۱۔ خیاری شرط کا تعارف
۱۸۵	۲۔ خیاری شرط کی مدت
۱۸۵	۳۔ خیاری شرط کا ملکیت پر اثر
۱۸۶	۴۔ خیاری شرط کب ختم ہوگا؟
۱۸۷	۳۔ خیاری تعیین (Option of Determination)
۱۸۷	۱۔ خیاری تعیین کا تعارف
۱۸۸	۲۔ حکم شرعی
۱۸۸	۳۔ شرائط
۱۸۹	۴۔ خیاری نقد (Option due to Non-payment)

- ۱۸۹ ۱۔ خیالِ نقد کی تعریف
- ۱۹۰ ۲۔ حکم شرعی
- ۱۹۰ ۳۔ خیالِ نقد کی مدت
- ۱۹۱ ۴۔ بیوع کی معاصر و جدید اباحت
- ۱۹۱ ۱۔ بیع تعاطی (Sale by Act)
- ۱۹۱ ۱۔ بیع تعاطی کی تعریف
- ۱۹۲ ۲۔ حکم شرعی
- ۱۹۲ ۳۔ شرائط
- ۱۹۳ ۴۔ اقالہ و اجارہ میں تعاطی
- ۱۹۳ ۲۔ بیع استرجار (Supply Sale)
- ۱۹۳ ۱۔ بیع الاسترجار کا تعارف
- ۱۹۴ ۲۔ بنیادی صورتیں
- ۱۹۴ پہلی صورت: استرجار بمبلغ مقدم
- ۱۹۴ دوسری صورت: استرجار بمبلغ مؤخر
- ۱۹۵ ۳۔ فقہاء کی آراء
- ۱۹۵ ۴۔ احکام شرعیہ
- ۱۹۵ ۱۔ بمبلغ مؤخر
- ۱۹۶ ۲۔ بمبلغ مقدم
- ۱۹۷ ۳۔ مزایدہ (Auction)
- ۱۹۷ ۱۔ مزایدہ کا تعارف
- ۱۹۸ ۲۔ حکم شرعی
- ۱۹۹ ۳۔ ایجاب و قبول

- ۱۹۹ ۴۔ دو سوالات
- ۱۹۹ ۱۔ کیا فروخت کنندہ پر زیادہ بولی لازم ہے؟
- ۱۹۹ ۲۔ کیا بولی لگانے والوں پر بولی لازم ہے؟
- ۲۰۰ ۴۔ مناقصہ (Reverse Auction)
- ۲۰۰ ۱۔ مناقصہ کی تعریف
- ۲۰۰ ۲۔ بنیادی احکام
- ۲۰۱ ۳۔ اتفاقیات التورید
- ۲۰۳ ۵۔ بیع عینہ (Buyback)
- ۲۰۳ ۱۔ بیع عینہ کا تعارف
- ۲۰۴ ۲۔ حکم شرعی
- ۲۰۴ ۳۔ جائز صورتیں
- ۲۰۴ ۶۔ تورق (Monetization)
- ۲۰۵ ۱۔ تورق کی تعریف
- ۲۰۵ ۲۔ حکم شرعی
- ۲۰۵ ۳۔ صورتیں
- ۲۰۶ ۱۔ اتفاقی تورق
- ۲۰۶ ۲۔ منظم تورق
- ۲۰۶ ۳۔ تورق عکسی
- ۲۰۶ ۴۔ تورق مصرفی
- ۲۰۹ ۷۔ بیع بالتقسیط (Installment Credit Sale)
- ۲۰۹ ۱۔ بیع بالتقسیط کا تعارف
- ۲۱۰ ۲۔ شرائط

۲۱۰	۳۔ جلدی ادائیگی پر ڈسکاؤنٹ
۲۱۱	۴۔ تاخیر پر جرمانہ
۲۱۱	الف۔ اصل حکم
۲۱۱	ب۔ متبادل صورت
۲۱۲	۸۔ وضع و تعجل (Discount for Accelerated Payment)
۲۱۳	۱۔ وضع و تعجل کی تعریف
۲۱۳	۲۔ حکم شرعی
۲۱۴	۳۔ شرائط
۲۱۵	۹۔ عربون (Earnest Money)
۲۱۵	۱۔ عربون کا تعارف
۲۱۵	۲۔ حکم شرعی
۲۱۷	۱۰۔ ہامش الجدیہ (Security Deposit)
۲۱۷	۱۔ ہامش الجدیہ کا تعارف
۲۱۸	۲۔ فقہاء کی آراء
۲۱۸	۳۔ شرعی حکم
۲۲۰	۱۱۔ عقد البناء والتشغیل (B-O-T)
۲۲۰	۱۔ عقد البناء والتشغیل کا تعارف
۲۲۱	۲۔ عقد البناء والتشغیل کی فقہی حیثیت
۲۲۴	۵۔ خرید و فروخت میں اضافی شرط لگانا
۲۲۴	۱۔ شرط کی تعریف
۲۲۵	۲۔ خرید و فروخت میں اضافی شرط کا مفہوم
۲۲۵	۳۔ فقہاء کی آراء

- ۲۲۵ ۱۔ ظاہریہ کا منہج
- ۲۲۶ ۲۔ فقہاء شافعیہ کا منہج
- ۲۲۷ ۳۔ فقہاء مالکیہ کا منہج
- ۲۲۷ ۴۔ فقہاء حنابلہ کا منہج
- ۲۲۸ ۵۔ فقہاء حنفیہ کا منہج
- ۲۲۹ ۱۔ جائز شرائط
- ۲۲۹ ۲۔ فاسد شرائط
- ۲۳۰ ۱۔ فقہاء کی آراء
- ۲۳۰ ۲۔ فاسد شرط کا الحاق
- ۲۳۱ ۳۔ لغو/باطل شرائط
- ۲۳۲ ۶۔ خرید و فروخت کے اہم جدید مسائل
- ۲۳۲ ۱۔ خریداری سے پہلے آگے بیچنا (sale without ownership)
- ۲۳۲ ۲۔ قبضہ سے پہلے آگے بیچنا (sale without possession)
- ۲۳۳ ۳۔ ڈیلیوری آرڈر (D.O) کے ذریعے خرید و فروخت
- ۲۳۴ ۴۔ انوائس (invoice)
- ۲۳۵ ۵۔ مال میں کمی بیشی
- ۲۳۵ ۶۔ خریدار کو ڈسکاؤنٹ دینا
- ۲۳۶ ۷۔ حرام تصاویر والی اشیاء کی خرید و فروخت
- ۲۳۷ ۸۔ کسی کے نام پر چیز خریدنا/زمین کسی کے نام کرنا
- ۲۳۸ ۹۔ رقوم کی ترسیل/ہنڈی
- ۲۳۹ ۱۰۔ خرید و فروخت میں دوبار تو لے یا ماپنے کا حکم
- ۲۴۱ ۱۱۔ سیمنز (semen) کی خرید و فروخت

- ۱۲۔ حرام اجزاء پر مشتمل فیڈ ۲۴۲
- ۱۳۔ تصاویر اور گرڈیوں کی خرید و فروخت ۲۴۳
- ۱۴۔ نجس و ناپاک اشیاء کی خرید و فروخت ۲۴۵
- ۱۵۔ پرندوں اور جانوروں کی خرید و فروخت ۲۴۶
- ۱۶۔ خرید و فروخت میں ”غلطی“ کی شرعی حیثیت ۲۴۶
- ۱۔ الفاظ میں خطا یا غلطی ۲۴۷
- ۲۔ چیز کے وجود میں غلطی ۲۴۷
- ۳۔ ملکیت میں غلط فہمی ۲۴۸
- ۴۔ چیز کی معرفت میں غلطی ۲۴۸
- ۱۷۔ خرید و فروخت میں ”غلط بیانی“ کا حکم ۲۴۹
- ۱۔ چیز کی جنس میں غلط بیانی ۲۵۰
- ۲۔ چیز کی صفت میں غلط بیانی ۲۵۰
- ۳۔ چیز کی مارکیٹ ویلیو بتانے میں غلط بیانی ۲۵۰
- ۱۷۔ بیوع کے عمومی ضوابط ۲۵۱
- دوسری فصل: ربا کے اصولی مباحث و احکام ۲۵۵
- ۱۔ ربا کا تعارف و اقسام ۲۵۵
- الف۔ ربا بالذین (Interest in Loan) ۲۵۵
- ب۔ ربا بالبیع (Interest in Sale) ۲۵۶
- ۲۔ ربا کی حرمت ۲۵۷
- ۳۔ ربا کی شرائط ۲۵۸
- ۱۔ معاملہ کرنے والوں کی شرائط ۲۵۹
- پہلی شرط: معاملہ کرنے والوں کی ملکیت معصوم ہو ۲۵۹

- ۲۵۹ ۱۔ دار الحرب میں سود
- ۲۶۰ ۲۔ دار الحرب کے مسلمان کا مال
- ۲۶۱ ۳۔ غیر مسلم ممالک کے بینکوں سے سود لینا
- ۲۶۲ دوسری شرط: دونوں اموال ایک فریق کی ملک نہ ہوں
- ۲۶۲ حکومت اور عوام کے درمیان سودی معاملہ
- ۲۶۲ تیسری شرط: فریقین تبادلہ کی چیزوں میں شریک نہ ہوں
- ۲۶۳ ۲۔ محل رہا کی شرائط
- ۲۶۴ پہلی شرط: اموال ربویہ ہونا
- ۲۶۴ دوسری شرط: معیار شرعی ہونا
- ۲۶۵ ۴۔ رہا کی علت
- ۲۶۶ ۱۔ رہا الفضل کی علت
- ۲۶۷ ۲۔ رہا النسیئہ کی علت
- ۲۶۹ ۳۔ جنس کے اصول
- ۲۷۲ ۴۔ قدر کے اصول
- ۲۷۴ ۵۔ تماشل کی تحقیق
- ۲۷۴ ۱۔ تماشل کا وقت
- ۲۷۵ ۲۔ کوالٹی کا اعتبار
- ۲۷۶ ۳۔ مسئلہ مد عجوبہ
- ۲۷۸ ۴۔ تماشل کا معیار
- ۲۷۹ ۱۔ منصوصی اموال
- ۲۸۰ ۲۔ غیر منصوصی اموال
- ۲۸۱ ۵۔ تماشل میں خلل

۲۸۱	۱۔ کی بیشی
۲۸۲	۲۔ تراور خشک کا تبادلہ
۲۸۲	۳۔ مقدار معلوم نہ ہونا
۲۸۲	۴۔ اصل اور اجزاء کی بیچ
۲۸۳	۶۔ تقابض کی بحث
۲۸۵	۷۔ رہا کے عمومی ضوابط
۲۸۶	۸۔ چند جدید مسائل
۲۸۶	۱۔ صدقہ کی نیت سے سود وصول کرنا
۲۸۶	۲۔ سود کی رقم کا مصرف
۲۸۷	۳۔ سودی بینک میں ملازمت

دوسرا باب

مشارکات اور اجارہ کے اصولی مباحث (Partnership and Leasing)

۲۸۹	۱۔ شرکت کے اصولی مباحث (Partnership)
۲۸۹	۱۔ شرکت کا تعارف
۲۹۰	۲۔ شرکت کا ثبوت
۲۹۲	۳۔ شرکت کی اقسام
۲۹۲	۱۔ شرکت کی قدیم اقسام
۲۹۳	۱۔ شرکتِ اباحت
۲۹۳	۲۔ شرکتِ ملک
۲۹۴	الف۔ شرکت اختیاری

۲۹۴	ب۔ شرکت جبری
۲۹۴	ج۔ شرکت عین
۲۹۵	د۔ شرکت دین
۲۹۵	س۔ شرکت عقد
۲۹۵	الف۔ شرکت الاموال
۲۹۶	ب۔ شرکت الاعمال
۲۹۷	ج۔ شرکت الوجوہ
۲۹۷	الف۔ شرکت المفاوضہ
۲۹۸	ب۔ شرکت عنان
۲۹۹	۲۔ شرکت کی جدید اقسام
۳۰۳	۱۔ شخصی شراکت
۳۰۳	الف۔ شرکت تضامن
۳۰۳	ب۔ شرکت توصیہ بسیطہ
۳۰۴	ج۔ جوائنٹ وینچر کمپنی
۳۰۴	۲۔ مالی شراکت
۳۰۴	الف۔ جوائنٹ سٹاک کمپنی
۳۰۵	ب۔ توصیہ بمع حصص
۳۰۵	ج۔ محدود ذمہ داری کی شرکت
۳۰۵	۳۔ عام شراکت
۳۰۵	الف۔ مکسڈ انٹرپرائز سسٹم
۳۰۶	ب۔ پبلک جوائنٹ سٹاک کمپنی
۳۰۶	ج۔ ہولڈنگ کمپنی

۳۰۶	د۔ ملٹی نیشنل کمپنی
۳۰۶	۴۔ شرکتِ متناقصہ
۳۰۸	۴۔ شرکتِ اباحت کے احکام
۳۰۸	۱۔ شکار
۳۰۸	۱۔ تعریف
۳۰۹	۲۔ شرائط
۳۱۰	۳۔ شکار کا پیشہ
۳۱۰	۲۔ پانی
۳۱۰	۱۔ پانی میں شرکت کی اقسام
۳۱۱	۲۔ پانی کی قسمیں
۳۱۲	۳۔ گھاس
۳۱۳	۴۔ آگ
۳۱۴	گھاس، پانی اور آگ کی شرکت میں فرق
۳۱۴	۵۔ معادن اور دھنیں
۳۱۵	۵۔ شرکتِ ملک کے اصول
۳۱۶	۶۔ شرکتِ عقد کے اصول
۳۱۸	۷۔ اس المال کے اصول
۳۱۹	۸۔ نفع و نقصان کے اصول
۳۲۱	۹۔ شریک کو اجیر بنانا
۳۲۲	۱۰۔ شرکت کا اختتام
۳۲۳	۱۱۔ شرکت کے عمومی ضوابط
۳۲۵	• معاہدہ شراکت داری

۳۲۹	۲۔ مضاربیت کے اصولی مباحث (Mudaraba)
۳۲۹	۱۔ مضاربیت کا تعارف
۳۳۱	۲۔ مضاربیت کا ثبوت
۳۳۱	۳۔ مضاربیت کی فقہی حیثیت
۳۳۲	۴۔ مضاربیت کا لزوم
۳۳۲	۱۔ مضاربیت کا لزوم
۳۳۳	۲۔ توقیت مضاربیت
۳۳۴	۵۔ مضاربیت کی اقسام
۳۳۴	۱۔ مضاربیت مطلقہ
۳۳۵	۲۔ مضاربیت مقیدہ
۳۳۶	۶۔ سرمایہ کے اصول
۳۳۹	۷۔ اخراجات
۳۴۰	۸۔ نفع و نقصان کے اصول
۳۴۱	۹۔ مضاربیت فاسدہ کا حکم
۳۴۳	۱۰۔ مضارب کی حیثیتیں
۳۴۴	۱۱۔ مضارب کے حقوق و فرائض
۳۴۵	۱۔ کیا مضارب صرف تجارت کرے گا؟
۳۴۶	۲۔ کیا مضارب مختلف لوگوں کا مال ملا سکتا ہے؟
۳۴۷	۳۔ کیا مضارب کسی کو مضاربیت پر رقم دے سکتا ہے؟
۳۴۷	۱۲۔ شرکت و مضاربیت کا اجتماع اور مضاربیت مشترکہ
۳۴۹	۱۔ ار باب الاموال کا آپس میں تعلق
۳۴۹	۲۔ ار باب الاموال اور مضارب کا تعلق

۳۵۰	۱۳۔ مضاربیت کا اختتام
۳۵۰	۱۴۔ مضاربیت کے عمومی ضوابط
۳۵۲	۳۔ مزارعت کے اصولی مباحث (Sharecropping)
۳۵۲	۱۔ مزارعت کا تعارف
۳۵۲	۱۔ مخابره
۳۵۳	۲۔ مساقات
۳۵۳	۳۔ محافلہ
۳۵۳	۲۔ مزارعت کا حکم
۳۵۳	الف۔ مزارعت کا اصل حکم
۳۵۶	ب۔ مزارعت کا لزوم
۳۵۷	۳۔ فقہی تکلیف
۳۵۷	۴۔ مزارعت کے ارکان
۳۵۷	۵۔ مزارعت کی شرائط
۳۵۸	۱۔ عمومی شرائط
۳۵۸	۲۔ بیج سے متعلق شرائط
۳۵۸	۳۔ زمین سے متعلق شرائط
۳۵۸	۴۔ پیداوار سے متعلق شرائط
۳۵۹	۶۔ پیداوار کی تقسیم کے اصول
۳۵۹	۷۔ مزارعت کی صورتیں
۳۶۰	۸۔ مزارعت فاسدہ کا حکم
۳۶۱	۹۔ فنخ مزارعت
۳۶۱	الف۔ اسبابِ فنخ مزارعت

- ۳۶۱ ب۔ فسخ مزارعت کے احکام
- ۳۶۳ ۱۰۔ مزارعت کے جدید مسائل
- ۳۶۳ ۱۔ مزارعت کے اخراجات
- ۳۶۳ ۲۔ مزارعت میں عشر کس کے ذمہ ہے؟
- ۳۶۴ ۳۔ چرس، بھنگ، افیون کی کاشت
- ۳۶۴ ۴۔ ٹیوب ویل کے پانی کی بنیاد پر مزارعت
- ۳۶۶ ۴۔ اجارہ (کرایہ داری) کے اصولی مباحث (Leasing)
- ۳۶۶ ۱۔ اجارہ کا تعارف
- ۳۶۶ الف۔ اجارہ کا مفہوم
- ۳۶۷ ب۔ چند اصطلاحات
- ۳۶۸ ج۔ اجارہ کے ارکان
- ۳۶۸ ۲۔ اجارہ کا ثبوت
- ۳۷۰ ۳۔ کراء الارض اور فقہاء کی آراء
- ۳۷۱ ۴۔ اجارہ کی شرائط
- ۳۷۲ ۱۔ عقدِ اجارہ کے منعقد ہونے کی شرائط
- ۳۷۲ ۲۔ عقدِ اجارہ کے نافذ ہونے کی شرائط
- ۳۷۳ ۳۔ عقدِ اجارہ کے صحیح ہونے کی شرائط
- ۳۷۴ ۴۔ عقدِ اجارہ کے لازم ہونے کی شرائط
- ۳۷۴ ۵۔ اجارہ کی اقسام
- ۳۷۴ الف۔ اجارہ کی قدیم اقسام
- ۳۷۶ ۱۔ اجارۃ العمل / اجارۃ الاشخاص (Employment)
- ۳۷۶ ۱۔ اجیر خاص

۳۷۷	۲۔ اجیر مشترک
۳۷۹	۱۔ مدت اور عمل کا اجتماع
۳۸۱	۲۔ طاعت اور معصیت پر اجرت
۳۸۲	۲۔ اجارۃ الاعیان / اجارۃ الاشیاء (Leasing)
۳۸۴	ب۔ اجارہ کی جدید اقسام
۳۸۵	۱۔ إجارة على الإجارة
۳۸۶	۲۔ إجارة منتهية بالتملك
۳۸۸	۳۔ إجارة موصوفة في الذمة
۳۸۹	۴۔ مترادف الإجازات
۳۹۰	۵۔ التملك الزمني
۳۹۱	الف۔ ملک تام
۳۹۲	ب۔ ملک ناقص
۳۹۲	۶۔ اجرت کے اصول
۳۹۴	۷۔ عقدِ اجارہ کے موجبات اور تقاضے
۳۹۵	۱۔ صفتِ اجارہ
۳۹۶	۲۔ منفعت کا تملک
۳۹۸	۳۔ مرمت کی ذمہ داری
۳۹۹	۴۔ ضمان کا اصول
۴۰۰	۵۔ اجارہ باطلہ و فاسدہ
۴۰۱	۶۔ إجارة بجزء من العمل / قفیز الطحان
۴۰۲	۱۔ مفہوم
۴۰۳	۲۔ فقہاء کی آراء

- ۴۰۴ ۳۔ صورتیں
- ۴۰۴ ۱۔ عمومی صورتیں
- ۴۰۵ ۲۔ متبادل جائز صورتیں
- ۴۰۶ ۸۔ اختتام اجارہ
- ۴۰۶ ۱۔ شرعی عذر کی وجہ سے معاملہ ختم کرنا
- ۴۰۷ ۲۔ اجارہ ختم کرنے کی وجوہات اور اقسام
- ۴۰۸ ۹۔ اجارہ کے عمومی ضوابط
- ۴۰۹ ۱۰۔ اجارہ کے چند جدید مسائل
- ۴۰۹ ۱۔ جمعہ کے دن کام کرنا
- ۴۱۰ ۲۔ پنشن کی رقم کی شرعی حیثیت
- ۴۱۱ ۳۔ جانوروں کی جفتی پر اجرت لینا
- ۴۱۱ ۴۔ جانور کو بٹائی پر دینا
- ۴۱۲ ۵۔ ناجائز کام کے لیے جگہ کرایہ پر دینا
- ۴۱۳ ۱۔ سودی بینک کو جگہ کرایہ پر دینا
- ۴۱۳ ۲۔ انشورنس کمپنی کے لیے جگہ کرایہ پر دینا
- ۴۱۳ ۳۔ شراب فروخت کرنے کے لیے جگہ کرایہ پر دینا
- ۴۱۳ ۶۔ اجارہ میں بطور ضمانت رقم لینا
- ۴۱۴ ۷۔ ٹول ٹیکس (Toll Taxes)
- ۴۱۴ ۸۔ پارکنگ کا کرایہ (Parking)
- ۴۱۵ ۹۔ ہائر پر چیز (Hire Purchase)
- ۴۱۶ ۱۰۔ پگڑی

مَالِيّ مُعَامَلَات

اصولی مباحث اور جدید تحقیقات

مَالِیُّ مُعَامَلَات

اصولی مباحث اور جدید تحقیقات

جلد دوم

مالیاتی فقہ کے اہم ابواب کے اصول و ضوابط اور مباحث کی تلخیص، قدیم و جدید مسائل اور مختلف رسائل و جرائد میں مالی معاملات پر شائع شدہ تحقیقی مقالات و مضامین کا دلچسپ مجموعہ

مفتی شاد محمد شاد

فاضل و متخصص جامعہ دارالعلوم کراچی

اَکَادِمِیَّةُ الْحَسَنِیَّاتِ
لِلطَّبَاعَةِ وَالنَّشْرِ وَالتَّعْلِیْمِ

جملہ حقوق بحق مؤلف محفوظ ہیں

یہ کتاب یا اس کا کوئی بھی حصہ مصنف کی تحریری اجازت کے بغیر کہیں بھی شائع نہیں کیا جاسکتا اور اس کی پی ڈی ایف / سافٹ کاپی بنانے کی بھی اجازت نہیں ہے۔ بصورت دیگر قانونی کارروائی کا حق محفوظ ہے۔

نام کتاب:----- مالی معاملات: اصولی مباحث اور جدید تحقیقات

مؤلف:----- مفتی شاد محمد شاد

ISBN----- (978-969-23664-0-3)

اشاعت اول:----- اکتوبر، ۲۰۲۲ء

ناشر:----- اکادمیہ الحسان

ای میل:----- shadkhan654@gmail.com

فون نمبر:----- +923443884654

ملنے کے پتے:

الحسان اکیڈمی، اسلام آباد----- 03443884654

مکتبہ الایمان، کراچی----- 03212466024

مکتبہ عزیز، بنوری ٹاؤن، کراچی----- 03002343814

مکتبہ حسنین، محلہ جنگلی، پشاور----- 03155252835

مکتبہ سید احمد شہید، لاہور----- 03013668272

مکتبہ عثمانیہ، کمیٹی چوک راولپنڈی----- 03335141413

فہرست

صفحہ

عنوان

تیسرا باب تبرعات کے معاملات (Gratuitous Contracts)

۴۴۹	۱۔ تبرعات کا تعارف
۴۴۹	۱۔ عقود تبرع کا تعارف
۴۵۰	۲۔ عقود تبرع کی مشروعیت
۴۵۱	۳۔ عقود تبرع کی خصوصیات
۴۵۲	۴۔ عقود تبرع کی اقسام
۴۵۵	۲۔ ہبہ کے اصول و احکام (Gift)
۴۵۵	۱۔ ہبہ کا تعارف
۴۵۶	۲۔ ہبہ کا حکم
۴۵۷	۳۔ ہبہ کی شرائط
۴۵۸	۱۔ الفاظِ ہبہ کی شرائط
۴۵۸	۲۔ واہب (ہبہ کرنے والے) کی شرائط
۴۵۸	۳۔ موہوب لہ (جس کو ہبہ کیا جائے اس) کی شرائط

- ۴۵۹ ۴۔ موہوب (جو چیز ہبہ کی جائے اس) کی شرائط
- ۴۶۰ ۴۔ ہبہ کی اہم اقسام
- ۴۶۰ ۱۔ ہبۃ العین
- ۴۶۱ ۲۔ ہبۃ المنافع
- ۴۶۱ ۳۔ ہبہ معنوی
- ۴۶۱ ۴۔ دین کا ہبہ
- ۴۶۱ ۱۔ ہبۃ الدین لمن علیہ الدین
- ۴۶۲ ۲۔ ہبۃ الدین لغير من علیہ الدین
- ۴۶۲ ۵۔ ہبۃ المشاع
- ۴۶۴ ۶۔ ہبۃ الجہول
- ۴۶۵ ۷۔ مریض کا ہبہ
- ۴۶۶ ۸۔ ہبۃ معوضہ
- ۴۶۷ ۱۔ مشروط فی العقد
- ۴۶۷ ۲۔ غیر مشروط فی العقد
- ۴۶۸ ۵۔ رجوع اور موانع رجوع
- ۴۶۸ ۱۔ ہبہ میں رجوع
- ۴۶۹ ۱۔ پہلی صورت: رجوع قبل القبض
- ۴۶۹ ۲۔ دوسری صورت: رجوع بعد القبض
- ۴۷۰ ۲۔ موانع رجوع
- ۴۷۱ ۶۔ ہبہ کے عمومی ضوابط
- ۴۷۳ ۷۔ ہبہ کی جدید صورتیں
- ۴۷۳ ۱۔ زندگی میں جائیداد کی تقسیم

- ۴۷۴ ۲۔ شادی بیاہ کے گھٹس
- ۴۷۵ ۳۔ بچوں کو ملنے والے تحائف
- ۴۷۵ ۴۔ دوا ساز کمپنیوں سے تحائف لینا
- ۴۷۶ ۵۔ مشکوک آمدنی والے سے تحفہ لینا
- ۴۷۶ ۶۔ خون عطیہ کرنا
- ۴۷۶ ۷۔ پنشن کا حکم
- ۴۷۸ ۳۔ عاریت کے اصول و احکام (Commodate Loan)
- ۴۷۸ ۱۔ عاریت کی تعریف
- ۴۸۰ ۲۔ عاریت کا حکم
- ۴۸۰ ۱۔ عاریت کا ثبوت
- ۴۸۰ ۲۔ عاریت کا لزوم
- ۴۸۱ ۳۔ عاریت کی شرائط
- ۴۸۳ ۴۔ عاریت کی اقسام
- ۴۸۳ ۱۔ عاریت مطلقہ
- ۴۸۳ ۲۔ عاریت مقیدہ
- ۴۸۴ ۵۔ عاریت کے عمومی ضوابط
- ۴۸۶ ۶۔ عاریت کی جدید صورتیں
- ۴۸۷ ۱۔ دلہن کا زیور
- ۴۸۷ ۲۔ مکتبہ / لائبریری کی کتابیں
- ۴۸۹ ۴۔ قرض کے اصول و احکام (Loan)
- ۴۸۹ ۱۔ قرض کا تعارف

۴۹۰	۲۔ قرض کا حکم
۴۹۱	۱۔ عقدِ قرض کا لزوم
۴۹۱	۲۔ قرض کا اصل حکم
۴۹۲	۳۔ مختلف احوال کا حکم
۴۹۳	۳۔ قرض کی شرائط
۴۹۳	۱۔ مقررِ قرض کی شرائط
۴۹۳	۲۔ مستقررِ قرض کی شرائط
۴۹۴	۳۔ مال کی شرائط
۴۹۴	۴۔ نفسِ قرض کی شرط
۴۹۴	۴۔ قرض کی اقسام
۴۹۵	۱۔ قرضِ حسن
۴۹۵	۲۔ قرضِ ربوی
۴۹۵	۳۔ قرضِ حقیقی
۴۹۶	۴۔ قرضِ حکمی
۴۹۶	۵۔ قرضِ نقدی و عینی
۴۹۶	۶۔ قرضِ استہلاکی
۴۹۶	۷۔ قرضِ انتاجی
۴۹۶	۸۔ قوی، متوسط، ضعیف
۴۹۷	۹۔ قروضِ متبادلہ
۴۹۷	۵۔ قرض کی ادائیگی اور وصولی
۴۹۸	۱۔ قرض کی ادائیگی کی صورتیں
۵۰۰	۲۔ قرض کی وصولی کے اصول

۵۰۲	۶۔ قرض پر نفع
۵۰۳	۱۔ نفع کی اقسام
۵۰۳	۱۔ مشروط نفع
۵۰۳	۲۔ معروف نفع
۵۰۴	۳۔ غیر مشروط و غیر معروف نفع
۵۰۴	۲۔ نفع کی صورتیں
۵۰۴	۱۔ قرض میں اضافہ
۵۰۴	۲۔ مادی نفع
۵۰۴	۳۔ منفعت
۵۰۴	۴۔ معنوی نفع
۵۰۵	۵۔ اجل / مدت
۵۰۵	۶۔ سفتجہ
۵۰۶	۳۔ قرض پر نفع کے لیے حیلے
۵۰۶	۱۔ بیع الوفاء
۵۰۶	۲۔ بیع عینہ
۵۰۶	۳۔ قرض میں بیع کی شرط
۵۰۷	۴۔ خیاری شرط بطور حیلہ
۵۰۷	۵۔ رہن سے انتفاع
۵۰۸	۷۔ قرض کے عمومی ضوابط
۵۱۰	۸۔ قرض کی جدید صورتیں
۵۱۰	۱۔ سیکورٹی ڈپازٹ (Security Deposit)
۵۱۰	۲۔ بیعانہ

۵۱۱	۳۔ کسان / زمیندار کو قرض دینا
۵۱۲	۴۔ بیسی / کمیٹی
۵۱۲	۵۔ بینک اکاؤنٹس (Accounts)
۵۱۳	۶۔ مائیکروفنانس بینکنگ کے قرضے (MFB)
۵۱۴	۷۔ موبائل سم لون (Advance Balance)
۵۱۴	۸۔ بانڈز (Bonds)
۵۱۴	۹۔ بل آف ایکسچینج (Bill of Exchange)

چوتھا باب

جدید و معاصر تحقیقات

Contemporary Studies on Financial Contracts

۵۱۶	انسانی دودھ کا کاروبار: تعارفی و فقہی جائزہ (Human Milk Bank)
۵۱۶	✽ - تعارف
۵۱۸	✽ - ملک بینک کے قیام کی وجوہات
۵۱۸	✽ - دودھ کے جمع کرنے اور حفاظت کا طریقہ کار
۵۲۰	✽ - طبعی رضاعت کے فوائد
۵۲۱	✽ - ملک بینک کے نقصانات
۵۲۲	✽ - شرعی احکام
۵۲۲	۱۔ رضاعت کے ثبوت کی کیفیت
۵۲۶	۲۔ مخلوط دودھ سے رضاعت کا ثبوت
۵۲۶	الف۔ جس دودھ میں پانی یا دواء ملائی گئی ہو، اس کا حکم

- ۵۲۷ ب۔ مختلف عورتوں کے مخلوط دودھ کا حکم
- ۵۲۸ ۳۔ انسانی دودھ کی خرید و فروخت
- ۵۲۹ ۴۔ ملک بینک کے قیام کا شرعی حکم
- ۵۳۰ ۱۔ پہلی رائے
- ۵۳۱ نقد و تبصرہ
- ۵۳۳ ۲۔ دوسری رائے
- ۵۳۷ نقد و تبصرہ
- ۵۳۷ ۳۔ تیسری رائے
- ۵۳۸ ترجیح
- ۵۴۰ مالِ خبیث: صورتیں اور احکام (Ill-gotten Gains)
- ۵۴۰ تمہید
- ۵۴۱ خبیث کی اقسام و احکام
- ۵۴۱ ❁۔ پہلی قسم: عدم ملک کی وجہ سے واقع ہونے والا خبیث
- ۵۴۲ الف۔ بلا اجازت حاصل شدہ مال
- ۵۴۲ ب۔ اجازت کے ساتھ لیا گیا مال
- ۵۴۲ شرعی حکم
- ۵۴۲ ۱۔ اصل حکم
- ۵۴۳ ۲۔ انتفاع
- ۵۴۳ الف۔ مالِ حرام سے خود انتفاع حاصل کرنا
- ۵۴۴ ب۔ حرام مال اپنی اولاد یا بیوی کو دینا
- ۵۴۶ ۳۔ مالِ حرام کے ذریعے معاملہ کرنا

- ۵۴۶ الف- سارا مال حرام ہو یا حرام و حلال الگ الگ ہو
- ۵۴۷ ب- حلال و حرام مال مخلوط ہو
- ۵۴۷ ❖- دوسری قسم: ناجائز عقد کی وجہ سے مال میں واقع ہونے والا خبث
- ۵۴۷ ۱- عقد باطل کے ذریعے حاصل شدہ مال
- ۵۴۸ الف- معقود علیہ ”عین“ ہو
- ۵۴۹ ب- معقود علیہ ”منفعت“ ہو
- ۵۵۱ ۲- عقد فاسد کے ذریعے حاصل شدہ مال
- ۵۵۲ • خریدار کا حکم
- ۵۵۳ • فروخت کنندہ کا حکم
- ۵۵۴ ❖- حرام مال میراث
- ۵۵۸ **قمار کا تعارف و احکام (Gambling)**
- ۵۵۸ ❖- قمار کا تعارف
- ۵۵۹ ❖- قمار کے عناصر
- ۵۶۰ ❖- قمار کا شرعی حکم
- ۵۶۱ ❖- قمار کے نقصانات
- ۵۶۱ ۱- قمار کے شخصی نقصانات
- ۵۶۲ ۲- قمار کے معاشرتی نقصانات
- ۵۶۳ ❖- قمار کی قسمیں
- ۵۶۳ ❖- قمار کی مروجہ صورتیں
- ۵۶۳ ۱- کھیلوں میں قمار
- ۵۶۴ ۲- لاٹری (Lottery)
- ۵۶۴ ۳- اخباری کوپن (Coupon)

۵۶۴	۴۔ بیمہ (Insurance)
۵۶۴	۵۔ مصنوعات (Products) پر انعام
۵۶۶	معاصر اسلامی بینکاری کی شرعی بنیادیں (Islamic Banking)
۵۶۶	تمہید
۵۶۹	✽۔ بحث اول: اسلامی بینکاری کی شرعی بنیادیں
۵۶۹	• پہلا حصہ: ذمہ داری (Liability Side)
۵۷۰	• دوسرا حصہ: اثاثہ جاتی حصہ (Asset Side)
۵۷۰	۱۔ مشارکہ
۵۷۱	۲۔ مضاربہ
۵۷۱	مشارکہ و مضاربہ کے اصول
۵۷۲	شرکت متناقصہ (Diminishing Musharakah)
۵۷۳	۳۔ مراتبہ
۵۷۴	۴۔ اجارہ
۵۷۵	۵۔ سلم
۵۷۶	۶۔ استقناع
۵۷۷	۷۔ حوالہ / سفتجہ
۵۷۷	✽۔ بحث دوم: مسلمہ اصول اور ان کا انطباق
۵۷۷	• پہلی بحث: بنیادی مسلمہ اصول
۵۷۷	پہلا اصول
۵۷۹	دوسرا اصول
۵۸۰	تیسرا اصول
۵۸۱	چوتھا اصول

۵۸۲	پانچواں اصول
۵۸۲	چھٹا اصول
۵۸۳	• دوسری بحث: اصولوں کا انطباق و تجزیہ
۵۸۳	۱۔ مشارکہ
۵۸۵	مشارکہ متناقضہ
۵۸۶	۲۔ مضاربہ
۵۸۷	۳۔ مراءبہ
۵۸۸	۴۔ اجارہ
۵۹۰	۵۔ سلم
۵۹۱	۶۔ استصناع
۵۹۱	۷۔ حوالہ
۵۹۲	✽ - خاتمہ: نتائج و سفارشات
۵۹۵	بینک اکاؤنٹس: تعارف و شرعی حیثیت (Bank Accounts)
۵۹۵	تمہید
۵۹۵	✽ - اکاؤنٹس کی اقتصادی اہمیت
۵۹۶	✽ - اکاؤنٹس کی اقسام
۵۹۶	۱۔ کرنٹ اکاؤنٹ (Current account)
۵۹۶	۲۔ فیکسڈ ڈپازٹ (Fixed Deposit)
۵۹۶	۳۔ سیونگ اکاؤنٹ (Saving account)
۵۹۷	۴۔ لاکرز (Lockers)
۵۹۷	✽ - فقہی حیثیت

۵۹۷	۱۔ کنونشنل بینکوں کے اکاؤنٹس
۵۹۸	شرعی حکم
۵۹۸	پہلی بات
۵۹۹	دوسری بات
۶۰۱	تیسری بات
۶۰۱	۲۔ غیر سودی بینکوں کے اکاؤنٹس
۶۰۲	چیک کا تعارفی و فقہی جائزہ (Cheque)
۶۰۲	✽- چیک کا تعارف
۶۰۳	✽- چیک کے فریق
۶۰۴	✽- چیک کی اقسام
۶۰۴	۱۔ بئیرر چیک (Bearer Cheque)
۶۰۴	۲۔ اوپن چیک (Open Cheque)
۶۰۴	۳۔ آرڈر چیک (Order Cheque)
۶۰۵	۴۔ کراس چیک (Cross Cheque)
۶۰۵	۵۔ مدتی چیک (Postdated Cheque)
۶۰۵	۶۔ رقم کی منتقلی کا چیک (Account Payee Cheque)
۶۰۵	۷۔ سیاحتی چیک (Traveler Cheque)
۶۰۶	۸۔ حوالتی چیک (Cheque for bank Transfer)
۶۰۶	✽- چیک اور بل آف ایکسچینج میں فرق
۶۰۶	✽- چیک کی شکل
۶۰۷	✽- چیک کی فقہی حیثیت
۶۰۷	پہلا حصہ

۶۰۷	دوسرا حصہ
۶۰۷	۱۔ پہلی رائے
۶۰۸	۲۔ دوسری رائے
۶۱۱	✽۔ چیک پر قبضہ کی تحقیق
۶۱۱	۱۔ پہلی رائے
۶۱۲	۲۔ دوسری رائے
۶۱۳	۳۔ تیسری رائے
۶۱۶	پہلی رائے کے دلائل کے جوابات
۶۱۷	وضاحت
۶۱۷	شمرہ اختلاف
۶۱۹	بینک کارڈز: تعارفی و فقہی جائزہ (Bank Cards)
۶۱۹	✽۔ تعارف و اہمیت
۶۲۰	✽۔ کارڈز کی اقسام
۶۲۱	۱۔ ڈیبٹ کارڈ (Debit Card)
۶۲۱	۲۔ چارج کارڈ (Charge Card)
۶۲۱	۳۔ کریڈٹ کارڈ (Credit Card)
۶۲۲	۴۔ اے ٹی ایم کارڈ (ATM Card)
۶۲۲	✽۔ کارڈز کے شرکاء
۶۲۲	۱۔ عالمی ادارے
۶۲۲	۲۔ جاری کنندہ
۶۲۲	۳۔ حامل کارڈ

- ۶۲۳ ۴- تاجر
- ۶۲۳ ۵- تاجر کا بینک
- ۶۲۳ * - فقہی حیثیت
- ۶۲۳ ۱- وکالہ
- ۶۲۳ ۲- کفالہ
- ۶۲۴ ۳- حوالہ
- ۶۲۴ دو باتیں
- ۶۲۵ * - کارڈ ہولڈر اور تاجر سے فیس لینا
- ۶۲۵ ۱- حامل کارڈ سے فیس لینا
- ۶۲۶ ۱- پہلی رائے
- ۶۲۶ ۲- دوسری رائے
- ۶۲۶ ۲- تاجر سے فیس وصول کرنا
- ۶۲۷ ۱- پہلی رائے
- ۶۲۷ ۲- دوسری رائے
- ۶۲۷ ۳- تیسری رائے
- ۶۲۸ * - کارڈز کے استعمال کا شرعی حکم
- ۶۳۰ نکتہ: سودی معاہدہ
- ۶۳۱ * - کارڈز پر ملنے والے ڈسکاؤنٹس کا حکم
- ۶۳۱ الف- کریڈٹ کارڈ پر ملنے والا ڈسکاؤنٹ
- ۶۳۲ ب- ڈیبٹ کارڈ پر ملنے والا ڈسکاؤنٹ
- ۶۳۴ ایل سی: تعارفی و فقہی جائزہ (Letter of Credit)
- ۶۳۴ * - تعارف و طریقہ کار

۶۳۶	✽- ایل سی کے مراحل
۶۳۶	۱- مرحلہ عقد
۶۳۶	۲- مرحلہ طلب
۶۳۷	۳- مرحلہ اصدار
۶۳۷	۴- مرحلہ تفیذ
۶۳۷	✽- اطراف و فریق
۶۳۷	۱- درآمد کنندہ
۶۳۷	۲- مصدر
۶۳۷	۳- برآمد کنندہ
۶۳۷	۴- برآمد کنندہ کا بینک
۶۳۸	۵- مراسل بینک
۶۳۸	✽- ایل سی کی خصوصیات
۶۳۹	✽- ایل سی کی اقسام
۶۳۹	• پہلی تقسیم: اپورٹر کے لحاظ سے
۶۳۹	• دوسری تقسیم: ایکسپورٹر کے لحاظ سے
۶۴۰	• تیسری تقسیم: قوت وضعف کے لحاظ سے
۶۴۰	✽- فقہی حیثیت
۶۴۰	۱- ایل سی کے عقد کی فقہی حیثیت
۶۴۳	۲- اپورٹر سے لی جانے والی رقم (مارجن) کی حیثیت
۶۴۳	۳- مراسل بینک کی حیثیت
۶۴۴	✽- ایل سی پر فیس
۶۴۴	• پہلا حصہ: کفالہ پر فیس لینا

۶۴۴	۱۔ پہلی رائے
۶۴۴	۲۔ دوسری رائے
۶۴۵	جوابات
۶۴۶	۳۔ تیسری رائے
۶۴۷	• دوسرا حصہ: وکالت پر فیس لینا
۶۴۸	• تیسرا حصہ: مراسل بینک کی فیس
۶۴۸	✽ - بذریعہ ایل سی بیج کا حکم
۶۴۹	✽ - شرعی متبادل
۶۴۹	۱۔ درآمد کنندہ کے لیے شرعی متبادل
۶۴۹	الف - شرکت
۶۵۰	ب - مضاربیت
۶۵۰	ج - مراحمہ
۶۵۱	د - اجارہ
۶۵۱	۲۔ برآمد کنندہ کے لیے شرعی متبادل
۶۵۱	الف - شپمنٹ سے پہلے
۶۵۲	ب - شپمنٹ کے بعد
۶۵۳	رِسک مینجمنٹ: تعارف، شرعی حیثیت، اصول (Risk Management)
۶۵۳	✽ - رِسک اور رِسک مینجمنٹ کا تعارف
۶۵۳	۱۔ رِسک
۶۵۴	۲۔ رِسک مینجمنٹ
۶۵۵	✽ - رِسک مینجمنٹ کے مقاصد

۶۵۶	✽- رسک مینجمنٹ کی شرعی حیثیت
۶۵۷	۱- ضمان خطر الطریق
۶۵۷	۲- ضمان الدرک
۶۵۷	۳- عاقلہ
۶۵۸	۴- عقد موالات
۶۵۸	۵- حوالہ و کفالہ
۶۵۸	۶- رہن
۶۵۹	✽- رسک مینجمنٹ کے شرعی اصول
۶۵۹	۱- شرعی حدود کی رعایت
۶۵۹	۲- نفع، ذمہ داری کے ساتھ
۶۶۰	۳- تین ناگزیر چیزیں
۶۶۰	۴- غرر (Uncertainty) سے اجتناب
۶۶۲	قرضوں کی خرید و فروخت (Trading of Debt)
۶۶۲	✽- دین کا تعارف
۶۶۲	۱- دین کی تعریف
۶۶۳	۲- دین اور قرض میں فرق
۶۶۴	۳- دین کے اسباب
۶۶۵	۴- دین کی خصوصیات
۶۶۶	۵- دین کی اقسام
۶۶۶	۱- دین اللہ
۶۶۶	۲- دین العبد
۶۶۶	۳- دین حال

- ۶۶۶ ۴۔ دین مؤجل
- ۶۶۶ ۵۔ دین قوی
- ۶۶۶ ۶۔ دین متوسط
- ۶۶۷ ۷۔ دین ضعیف
- ۶۶۷ ❖ دیون کی خرید و فروخت کی صورتیں
- ۶۶۸ ❖ فقہاء کی آراء
- ۶۶۸ پہلی صورت: بیع الدین بالدين ممن عليه الدين
- ۶۶۸ دوسری صورت: بیع الدین بالدين من غیر من عليه الدين
- ۶۶۸ دونوں صورتوں کا حکم
- ۶۶۹ تیسری صورت: بیع الدین بالنقد ممن عليه الدين
- ۶۶۹ الف- بیع الدین بالعين
- ۶۷۰ ب- بیع الدین بالنقد
- ۶۷۰ تیسری صورت کا حکم
- ۶۷۱ چوتھی صورت: بیع الدین بالنقد من غیر من عليه الدين
- ۶۷۱ الف- بیع الدین بالعين
- ۶۷۱ ب- بیع الدین بالنقد
- ۶۷۱ چوتھی صورت کا حکم
- ۶۷۳ ❖ حوالہ اور بیچ میں فرق
- ۶۷۴ ❖ خلاصہ
- ۶۷۴ ❖ جدید صورتیں
- ۶۷۴ ۱۔ بانڈز (Bonds)
- ۶۷۵ ۲۔ بل آف ایکسچینج (Bill of Exchange)

۶۷۵	۳۔ چیک (Cheque)
۶۷۵	۴۔ پرامیٹری نوٹ (Promissory Note)
۶۷۵	۵۔ کریڈٹ کارڈز (Credit Cards)
۶۷۵	۶۔ انوائسز (Invoices)
۶۷۶	۷۔ مستقبل کے سودے (Future Contracts)
۶۷۷	بانڈز: تعارف اور شرعی جائزہ (Bonds)
۶۷۷	✽ - بانڈز کا تعارف
۶۷۹	✽ - بانڈز کی اقسام
۶۷۹	۱۔ کوپن بانڈز (Coupon Bonds)
۶۷۹	۲۔ زیرو کوپن بانڈز (Zero Coupon Bonds)
۶۷۹	۳۔ قابل تحویل بانڈز (Convertible Bonds)
۶۷۹	۴۔ ناقابل تحویل بانڈز (Non-Convertible Bonds)
۶۷۹	۵۔ انعامی بانڈز (Prize Bonds)
۶۸۰	✽ - بانڈز اور شیئرز میں فرق
۶۸۰	✽ - بانڈز کا شرعی حکم
۶۸۳	✽ - حامل بانڈز کے لیے شرعی راہنمائی
۶۸۴	✽ - شرعی متبادل
۶۸۴	۱۔ شیئرز کا اجراء
۶۸۴	۲۔ مشارکہ سرٹیفکیٹ
۶۸۵	۳۔ صکوک کا اجراء
۶۸۶	بل آف ایکسچینج: تعارف و شرعی حیثیت (Bill of Exchange)
۶۸۶	✽ - بل آف ایکسچینج کا تعارف

- ۶۸۶ ۱۔ تعارف
- ۶۸۸ ۲۔ بل آف ایکسچینج کی شرائط
- ۶۸۹ ۳۔ بل آف ایکسچینج کے فوائد
- ۶۸۹ ۴۔ بل آف ایکسچینج کی اقسام
- ۶۹۰ ❖۔ بل آف ایکسچینج کی فقہی حیثیت
- ۶۹۰ ۱۔ پہلی رائے
- ۶۹۱ ۲۔ دوسری رائے
- ۶۹۱ ۳۔ تیسری رائے
- ۶۹۳ ❖۔ بل آف ایکسچینج کے تبادلہ کا شرعی حکم
- ۶۹۳ ۱۔ برابری کے ساتھ تبادلہ
- ۶۹۳ ۲۔ کٹوتی کے ساتھ تبادلہ
- ۶۹۴ ❖۔ تبادلہ کا متبادل
- ۶۹۷ **توثیق الدیون (Debt Guaranteeing)**
- ۶۹۷ ❖۔ تعارف
- ۶۹۸ ❖۔ توثیق کی حکمتیں
- ۶۹۸ ❖۔ توثیق کا شرعی حکم
- ۶۹۹ ❖۔ دین کی وصولی میں موانع / رکاوٹیں
- ۶۹۹ ۱۔ انکار
- ۷۰۰ ۲۔ موت
- ۷۰۰ ۳۔ تنگدستی
- ۷۰۱ ۴۔ ٹال مٹول
- ۷۰۱ ❖۔ شرعی حل اور وسائل

۷۰۱

۱۔ وسائلِ اثباتیہ

۷۰۲

الف۔ دستاویز لکھنا

۷۰۲

۱۔ تعارف

۷۰۲

۲۔ دستاویز کی صفات

۷۰۳

۳۔ کیا دستاویز حجت ہے؟

۷۰۴

ب۔ گواہ بنانا

۷۰۴

۲۔ وسائلِ استیفائیہ

۷۰۴

الف۔ رہن

۷۰۵

۱۔ تعارف

۷۰۵

۲۔ رہن کے بنیادی احکام

۷۰۶

۳۔ رہن کی جدید صورتیں

۷۰۷

ب۔ کفالہ

۷۰۷

۱۔ تعارف

۷۰۸

۲۔ کفالہ کے بنیادی احکام

۷۰۸

ج۔ حوالہ

۷۰۹

✽۔ مسئلہ الظفر

۷۱۱

فرنچائز: تعارف، شرعی حیثیت، احکام (Franchise)

۷۱۱

✽۔ فرنچائز کا تعارف

۷۱۴

✽۔ فرنچائز کی ابتداء

۷۱۴

✽۔ فرنچائز معاہدے کی دفعات

۷۱۵

✽۔ فرنچائز کے فوائد

۷۱۵

۱۔ کمپنی کے فوائد

- ۷۱۵ ۲۔ فرنچائز لینے والے کے فوائد
- ۷۱۶ ۳۔ ملک کے فوائد
- ۷۱۶ * ۴۔ فرنچائز کی اقسام
- ۷۱۷ ۱۔ صنعتی فرنچائز (Manufacturing Franchise)
- ۷۱۷ ۲۔ تقسیم کاری فرنچائز (Distributing Franchise)
- ۷۱۷ ۳۔ بزنس فارمیٹ فرنچائز (Business Format Franchise)
- ۷۱۸ ۴۔ ایجنسی (Agency)
- ۷۱۸ * ۵۔ فرنچائز کی شرعی حیثیت و احکام
- ۷۱۸ پہلی صورت کا حکم
- ۷۱۹ ۱۔ دائمی فرنچائز (Perpetual Franchise)
- ۷۱۹ ۲۔ وقتی فرنچائز (Timed Franchise)
- ۷۲۰ دوسری اور تیسری صورت کا حکم
- ۷۲۰ چوتھی صورت کا حکم
- ۷۲۰ آخری بات: مصنوعات کے تناسب سے کمیشن لینا
- ۷۲۲ تشہیر: تعارف، شرعی حیثیت، حدود (Advertisement)
- ۷۲۲ * ۱۔ تشہیر کا تعارف
- ۷۲۳ * ۲۔ تشہیر کی اقسام اور وسائل
- ۷۲۳ ۱۔ تشہیر کی قسم
- ۷۲۳ الف۔ تھیم
- ۷۲۳ ب۔ اسکیم
- ۷۲۴ ۲۔ تشہیر کے وسائل
- ۷۲۴ * ۳۔ تشہیر کی خصوصیات

- ۷۲۵ - تشہیر کے اقتصادی اثرات
- ۷۲۶ - تشہیر کی شرعی حیثیت
- ۷۲۸ - تشہیر کی حدود شرعیہ
- ۷۲۸ ۱۔ پروڈکٹس حلال ہوں
- ۷۲۸ ۲۔ پروڈکٹ کی صفات اور عیوب
- ۷۲۹ ۳۔ تصاویر اور انسانی اعضاء کی نمائش
- ۷۳۰ ۴۔ قانون کی پابندی
- ۷۳۰ ۵۔ منکرات سے احتراز
- ۷۳۰ ۶۔ مبالغہ آرائی اور فرضی کہانی
- ۷۳۱ عقود المشتقات کی شرعی حیثیت (Derivatives)
- ۷۳۱ - تعارف
- ۷۳۲ - خصوصیات
- ۷۳۲ - بنیادی اقسام
- ۷۳۳ ۱۔ مستقبل کی بیع (Future Sales)
- ۷۳۳ ۲۔ خیارات (Option)
- ۷۳۳ ۱۔ خریدنے کا حق (Call Option)
- ۷۳۴ ۲۔ بیچنے کا حق (Put Option)
- ۷۳۴ ۳۔ خریدنے اور بیچنے کا حق (Straddle Option)
- ۷۳۴ ۳۔ سویپ (Swap)
- ۷۳۵ - شرعی حکم
- ۷۳۶ - شرعی متبادل

۷۳۷

بذریعہ نمونہ خرید و فروخت (Sale by Sample)

۷۳۷

✽- تعارف

۷۳۸

✽- شرعی حکم

۷۳۹

✽- ناجائز صورت کے شرعی متبادل

۷۳۹

۱- وعدہ

۷۳۹

۲- بیع سلم

۷۴۰

۳- استصناع

۷۴۱

✽- خریدار کا اختیار (خیارِ رؤیت)

۷۴۳

✽- خریدار اور فروخت کنندہ کا اختلاف

۷۴۴

✽- ہلکی کوالٹی کا مال فراہم کرنا

۷۴۴

✽- امپورٹڈ نمونہ دکھا کر لوکل مال فراہم کرنا

۷۴۶

پگڑی اور زر ضمانت (Key-Money and Security Deposit)

۷۴۶

✽- پگڑی اور زر ضمانت کا تعارف

۷۴۷

✽- پگڑی کی صورتیں

۷۴۸

✽- پگڑی اور زر ضمانت میں فرق

۷۴۸

✽- شرعی احکام

۷۵۳

نفع کی تحدید اور مصنوعی طلب (Demand Profit Margin and Artificial)

۷۵۳

✽- نفع کی تحدید (Profit Margin)

۷۵۶

✽- تسعیر / نرخ مقرر کرنا (Pricing)

۷۵۷

✽- مصنوعی طلب (Artificial Demand)

۷۵۷

۱- نجش (False Bidding)

۷۵۹

۲- تلقی رکبان یا تلقی جلب

۷۵۹

۳۔ بیج حاضر للبادی

۷۶۰

۴۔ اختکار (Monopoly)

۷۶۱

۵۔ غبن ودھو کہ

۷۶۳

بین الاقوامی تجارت کے احکام (Export and Import)

۷۶۳

✽۔ تعارف

۷۶۵

✽۔ چھ بنیادی مسائل

۷۶۵

• پہلا مسئلہ: معاملہ کب مکمل ہوگا؟

۷۶۵

• دوسرا مسئلہ: ڈیلیوری والا کس کا وکیل ہے؟

۷۶۶

• تیسرا مسئلہ: چیز خریدار کے رسک میں کب داخل ہوگی؟

۷۶۷

• چوتھا مسئلہ: ٹرانسپورٹر سے نقصان لینا

۷۶۷

• پانچواں مسئلہ: ڈیلیوری والے کے ہاتھ میں قیمت کی حیثیت

۷۶۸

• چھٹا مسئلہ: ڈیلیوری کا طریقہ کار

۷۷۱

نیٹ ورک مارکیٹنگ کی شرعی حیثیت (Network Marketing/MLM)

۷۷۱

✽۔ تعارف

۷۷۲

۱۔ پونزی اسکیم (Ponzi Scheme)

۷۷۲

۲۔ پیرامڈ اسکیم (Pyramid Scheme)

۷۷۳

۳۔ بائنری سسٹم (Binary System)

۷۷۳

۴۔ میٹرکس سسٹم (Matrix System)

۷۷۳

۵۔ مرحلہ وار نظام (System Stair-step Break-away)

۷۷۳

✽۔ خصوصیات

۷۷۵

✽۔ اصولی باتیں

۷۷۶

✽۔ نیٹ ورک مارکیٹنگ کی شرعی حیثیت

۷۷۹

آن لائن تجارت کی شرعی حیثیت (Drop shipping)

۷۷۹

✽- تعارف

۷۸۱

✽- آن لائن تجارت کی شرعی حیثیت

۷۸۱

۱- ایجاب و قبول

۷۸۲

۲- آن لائن تجارت کی بنیادی شرائط

۷۸۴

۳- متبادل صورتیں

۷۸۴

۱- پہلی صورت: وعدہ

۷۸۴

۲- دوسری صورت: بیع سلم

۷۸۵

۳- تیسری صورت: بروکری

۷۸۵

۴- ایمازون (Amazon) پر کاروبار

۷۸۶

۱- ہول سیل (Whole Sale)

۷۸۶

۲- پرائیویٹ لیبل (Private Label)

۷۸۷

۳- ایفیلیٹ مارکیٹنگ (Affiliate Marketing)

۷۸۸

پی ٹی سی کی شرعی حیثیت (Paid to Click)

۷۸۸

✽- تعارف

۷۹۰

✽- شرعی حکم

۷۹۲

مال و دولت اور خرچ: اسلامی تعلیمات

۷۹۲

۱- مال و دولت کی محبت

۷۹۴

۲- مال و دولت کی آزادی و خود مختاری

۷۹۵

۳- مال کمانے کے درجات

۷۹۵

۱- فرض

- ۷۹۵ ۲۔ مستحب
- ۷۹۵ ۳۔ جائز و مباح
- ۷۹۵ ۴۔ حرام یا مکروہ
- ۷۹۶ ۴۔ دولت سے متعلق چند ہدایات
- ۷۹۶ پہلی ہدایت
- ۷۹۶ دوسری ہدایت
- ۷۹۶ تیسری ہدایت
- ۷۹۷ چوتھی ہدایت
- ۷۹۷ ۵۔ مال: کہاں اور کیسے خرچ کیا جائے؟
- ۷۹۸ الف۔ خرچ کا مقصد کیا ہو؟
- ۷۹۹ ب۔ خرچ کی جانے والی اشیاء کی اقسام
- ۷۹۹ ۱۔ ضروریات
- ۷۹۹ ۲۔ حاجیات
- ۸۰۰ ۳۔ منفعت کی اشیاء
- ۸۰۰ ۴۔ زینت کی اشیاء
- ۸۰۰ ۵۔ فضول اشیاء
- ۸۰۰ ج۔ خرچ میں میانہ روی
- ۸۰۱ د۔ عزیز و اقارب پر خرچ
- ۸۰۲ ہ۔ ضرورت مند افراد پر خرچ
- ۸۰۲ و۔ خرچ کے ذریعے آخرت سوارنا

۸۰۳ معاشی منصوبہ بندی اور اسلام (Economic Planning)

۸۰۴	معاشی منصوبہ بندی
۸۰۵	معاشی منصوبہ بندی کے مقاصد
۸۰۵	معاشی منصوبہ بندی کے فوائد
۸۰۶	✽- اسلامی تعلیمات
۸۰۶	پیدائش دولت کی منصوبہ بندی
۸۰۷	تبادلہ دولت کی منصوبہ بندی
۸۰۷	تقسیم دولت کی منصوبہ بندی
۸۰۸	خرچ کی منصوبہ بندی
۸۰۹	بے روزگاری اور اسلام
۸۰۹	✽- بے روزگاری کے اسباب
۸۱۰	✽- نقصانات
۸۱۱	✽- بے روزگاری کا اسلامی حل
۸۱۱	۱- اقدامی حل
۸۱۲	۲- دفاعی حل
۸۱۴	مصادر و مراجع